

Türkiye Yeterlilikler
Çerçevesi

TYÇ TERİMLER SÖZLÜĞÜ

100 Temel Kavram

A B C Ç D E F
G H I J K L M
N O Ö P R S Ş
T U Ü V Y Z

Türkiye Yeterlilikler
Çerçevesi

TYÇ TERİMLER SÖZLÜĞÜ

100 TEMEL KAVRAM

TÜRKİYE YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ
YÜKSEK KALİTE, TAM GÜVENÇE

Aralık 2020

MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU
Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Dairesi Başkanlığı

ÖNSÖZ

Yeni yaklaşımlar, yeni kavramları da beraberinde getirmektedir. Ulusal yeterlilik çerçevesi yaklaşımı da literatüre birçok yeni kavram kazandırmıştır. Ulusal yeterlilik çerçevesi yaklaşımının hedeflerinden biri de, paydaşlar arasında ortak ve yeni bir dil oluşturmaktır. Benzer şekilde Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) ve diğer Avrupa Şeffaflık Araçları da aynı hedefi taşımaktadır.

Başta yeterlilik kavramı olmak üzere, bazılarıyla yeni tanıştığımız bazıları ise yeni anlamlar kazanan bu kavramların doğru anlaşılması ve kullanılması, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nin (TYÇ) tam ve etkili olarak uygulanmasında büyük önem taşımaktadır.

Kavramların bazıları ülkemizde yıllardır kullanılmaktayken bazıları daha yenidir. Dolayısıyla, yeni kavramlar Avrupa Birliği tarafından yapılan tanımlamalar esas alınarak ülkemiz bağlamında tanımlanmıştır.

Ülkemiz eğitim, öğretim ve yeterlilik sisteminde en sık kullanılan 100 temel kavramın tanımlandığı TYÇ Terimler Sözlüğü'nün tüm paydaşlarımıza faydalı olmasını dileriz.

Mesleki Yeterlilik Kurumu
Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Dairesi Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

1. Açık Öğrenme (Open Learning).....	6
2. Akran Öğrenme (Peer Learning).....	6
3. Akreditasyon (Accreditation).....	6
4. Anahtar Yetkinlikler (Key Competences).....	6
5. Avrupa Kredi Biriktirme ve Transfer Sistemi-AKTS (European Credit Transfer and Accumulation System-ECTS).....	6
6. Beceri (Skill).....	6
7. Beceri Açığı (Skill Gap).....	6
8. Beceri Analizi (Skills Audit).....	7
9. Beceri İhtiyaçları (Skill Needs).....	7
10. Beceri Uyumsuzluğu (Skill Mismatch).....	7
11. Belgelendirme (Certification).....	7
12. Belgelendirme Kuruluşu (Awarding/Certification Body).....	7
13. Beşeri Sermaye (Human Capital).....	7
14. Bilgi (Knowledge).....	7
15. Çalışma Yüğü (Work Load).....	7
16. Çıraklık (Apprenticeship).....	7
17. Dış Değerlendirme (External Evaluation).....	7
18. Diploma (Diploma).....	8
19. Doğrulama (Validation).....	8
20. Düzenlenmiş Meslekler (Regulated Professions).....	8
21. E-Öğrenme (E-Learning).....	8
22. Eğitim Düzeyi (Educational Attainment).....	8
23. Eğitim Kurum/Kuruluşu (Education Institution).....	8
24. Eğitim ve Öğretime Erişim (Access to Education and Training).....	8
25. Eğitim ve Öğretimde Kalite Güvencesi (Quality Assurance of Education and Training).....	8
26. Eğitim Programı (Programme of Education).....	8
27. Europass.....	9
28. Gözden Geçirme (Review).....	9
29. Hareketlilik (Mobility).....	9
30. Hayat Boyu Öğrenme (Lifelong Learning).....	9
31. Hayat Boyu Öğrenme için Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi-AYÇ (European Qualifications Framework for Lifelong Learning-EQF).....	9
32. Hesap Verebilirlik (Accountability).....	9

33. İstihdam Edilebilirlik (Employability).....	9
34. İş (Job).....	9
35. İşbaşında Öğrenme (Work-Based Learning).....	9
36. Kalite Göstergesi (Quality Indicator).....	10
37. Kalite Güvencesi (Quality Assurance).....	10
38. Kalite Güvence Belgesi (Quality Assurance Paper).....	10
39. Kalite Güvence Ölçütü (Quality Assurance Criterion).....	10
40. Kredi (Credit).....	10
41. Kredi Değeri (Credit Point).....	10
42. Kredi Biriktirme (Credit Accumulation).....	10
43. Kredi Sistemleri (Credit Systems).....	10
44. Kredi Transferi (Credit Transfer).....	10
45. Meslek (Occupation).....	10
46. Mesleki Eğitim ve Öğretim (Vocational Education and Training).....	10
47. Mesleki Eğitim ve Öğretim için Avrupa Kredi Sistemi (European Credit System for Vocational Education and Training-ECVET).....	11
48. Mesleki Eğitim ve Öğretimde Avrupa Kalite Güvencesi (European Quality Assurance in Vocational Education and Training-EQAVET).....	11
49. Mikro Yeterlilik (Micro-credential).....	11
50. Müfredat (Curriculum).....	11
51. Öğrenme (Learning).....	11
52. Öğrenen (Learner).....	11
53. Öğrenme İçeriği (Learning Content).....	11
54. Öğrenme Kazanımları (Learning Outcomes).....	11
55. Öğrenme Kazanımlarının Belgelendirilmesi (Certification of Learning Outcomes).....	11
56. Öğrenme Kazanımlarının Değerlendirilmesi (Assessment of Learning Outcomes).....	12
57. Öğrenme Kazanımlarının Resmi Olarak Tanınması (Formal Recognition of Learning Outcomes).....	12
58. Öğrenme Kazanımlarının Taşınabilirliği (Transferability of Learning Outcomes).....	12
59. Örgün Eğitim (Formal Education).....	12
60. Önceki Öğrenmelerin Tanınması (Recognition of Prior Learning).....	12
61. Ölçme ve Değerlendirme (Assessment and Evaluation).....	12
62. Öz Değerlendirme (Self-Assessment).....	12
63. Özel Eğitim (Special Education).....	12
64. Program (Programme).....	12
65. Portfolyo (Portfolio).....	13
66. Rehberlik ve Danışmanlık (Guidance and Counselling).....	13

67. Serbest Öğrenme (Informal Learning)	13
68. Seviye (Level)	13
69. Seviye Tanımlayıcıları (Level Descriptors).....	13
70. Seviyelendirme (Levelling)	13
71. Sivil Toplum (Civil Society).....	13
72. Sorumlu Kurum (Responsible Body)	13
73. Sosyal Paydaş (Social Partner).....	13
74. Sürekli Eğitim ve Öğretim (Continuous Education and Training)	14
75. Temel Eğitim ve Öğretim (Initial/Basic Education and Training).....	14
76. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (Turkish Qualifications Framework).....	14
77. Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı (Turkish Qualifications Database).....	14
78. Ulusal Meslek Standardı (National Occupational Standard).....	14
79. Ulusal Yeterlilik Sistemi (National Qualifications System)	14
80. Ulusal Yeterlilik Çerçevesi (National Qualifications Framework).....	14
81. Uluslararası Yeterlilik (International Qualification)	14
82. Uzaktan Eğitim (Distance Education).....	15
83. Yaygın Eğitim (Non-formal Education)	15
84. Yaygın Öğrenme (Non-formal Learning).....	15
85. Yaygın ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulanması (Validation of Non Formal and Informal Learning)....	15
86. Yeterlilik (Qualification)	15
87. Yeterlilik Birimi (Unit of Qualification).....	15
88. Yeterlilik Formu (Qualification Form).....	15
89. Yeterlilik Seviyesi (Level of Qualification)	15
90. Yeterlilik Türü (Qualification Type).....	16
91. Yeterlilik Türü Belirleyicisi (Qualification Type Specification)	16
92. Yeterliliklerin Karşılıklı Tanınması (Mutual Recognition of Qualifications).....	16
93. Yeterliliklerin Karşılaştırılabilirliği (Comparability of Qualifications).....	16
94. Yeterliliklerin Şeffaflığı (Transparency of Qualifications).....	16
95. Yetişkin Eğitimi (Adult Learning)	16
96. Yetkinlik (Competence)	16
97. Yeterlilikler Veri Tabanı (Qualifications Database).....	16
98. Yönelim (Orientation)	16
99. Yükseköğretimde Avrupa Kalite Güvence Birliği (European Association for Quality Assurance in Higher Education-ENQA).....	16
100. Zorunlu Eğitim (Compulsory Education).....	16

1. Açık Öğrenme (Open Learning)

Konuların, yerin, öğrenme hızının ve/veya yönteminin seçiminde öğrenciye bir miktar esneklik veren öğrenmedir.

2. Akran Öğrenme (Peer Learning)

Öğrenenlerin kendi aralarındaki etkileşimin değerini artıran ve bütün katılımcılar için farklı farklı öğrenme kazanımlarıyla sonuçlanan işbirliği ile öğrenme şeklidir.

3. Akreditasyon (Accreditation)

Bir kuruluşun ya da kişinin belirli görevleri yerine getirmeye yetkili olduğunun yetkili kurum tarafından resmi olarak tanınmasıdır.

4. Anahtar Yetkinlikler (Key Competences)

Bilgi toplumunun gerektirdiği, tüm bireylerin sahip olması gereken, kişilerin hayat boyu öğrenme çerçevesinde bireysel gelişimini, topluma etkin ve sorumlu bireyler olarak sosyal katılımlarını, istihdam edilebilmelerini destekleyen temel yetkinliklerdir. Anahtar yetkinlikler şunlardır:

1. Okuma yazma yetkinliği
2. Çoklu dil yetkinliği
3. Matematiksel yetkinlik ve bilim, teknoloji ve mühendislikte yetkinlik
4. Dijital yetkinlik
5. Kişisel, sosyal ve öğrenmeyi öğrenme yetkinliği
6. Vatandaşlık yetkinliği
7. Girişimcilik yetkinliği
8. Kültürel farkındalık ve ifade yetkinliği

5. Avrupa Kredi Biriktirme ve Transfer Sistemi-AKTS (European Credit Transfer and Accumulation System-ECTS)

Bir yükseköğretim programının aşağıdaki amaçlarla program bileşenlerine (modüller, dersler, yerleştirmeler, tez çalışması vb.) kredi verilerek tanımlanmasının sistematik yoludur:

- Öğretim programlarının yerli veya yabancı her öğrenci için kolay anlaşılması ve karşılaştırılması;
- Öğrenci hareketliliğinin ve örgün, yaygın ve serbest öğrenmenin tanınmasının teşvik edilmesi;
- Üniversitelere öğretim programlarını organize ve revize etmelerinde yardımcı olunması.

6. Beceri (Skill)

Bir çalışma veya öğrenme alanında edinilen mantıksal, sezgisel ve yaratıcı düşünme ile el becerisi, yöntem, materyal, araç ve gereçleri kullanabilmeyi gerektiren "bilgiyi kullanma" ve "problem çözme"dir.

7. Beceri Açığı (Skill Gap)

Bireyin işini doğru yapması için gerekli beceri düzeyine sahip olmaması durumudur.

8. Beceri Analizi (Skills Audit)

Kariyer projesi tanımlamak ve/veya mesleki yeniden yönelim veya eğitim projesi planlamak amacıyla, bireyin yetenek ve motivasyonları dâhil olmak üzere, sahip olduğu bilgi, beceri ve yeterliklerin analizidir.

9. Beceri İhtiyaçları (Skill Needs)

Belirli tür bilgi ve becerilere işgücü piyasasında duyulan taleptir (belirli bir ülke, bölge veya ekonomik sektördeki toplam talep).

10. Beceri Uyumsuzluğu (Skill Mismatch)

Mevcut beceri seviyesinin ve türlerinin işgücü piyasası ihtiyaçlarını karşılamasındaki uyumsuzluktur.

11. Belgelendirme (Certification)

Bireyin edindiği öğrenme kazanımlarının belirlenmiş ölçütlere göre ölçüldüğü ve değerlendirildiğini resmen onaylayan diploma, sertifika veya belge formatında bir yeterlilik düzenlenmesi sürecidir.

12. Belgelendirme Kuruluşu (Awarding/Certification Body)

Bireyin öğrenme kazanımlarının ölçülmesi, değerlendirilmesi ve başarılı olunması halinde yeterliliğin belgelendirilmesiyle ilgili işlemleri yürütmek üzere sorumlu kurum veya kuruluşlar tarafından yetkilendirilen kuruluştur.

13. Beşeri Sermaye (Human Capital)

Bireylerin sahip olduğu ve kişisel, sosyal ve ekonomik refahı teşvik eden bilgi, beceri, yeterlik ve tutumlardır.

14. Bilgi (Knowledge)

Bir çalışma veya öğrenme alanı ile ilgili gerçeklerin, ilkelerin, teorilerin ve uygulamaların anlaşılmasını içeren kuramsal ve/veya olgusal bilgidir.

15. Çalışma Yüğü (Work Load)

Öğrenme kazanımlarının elde edilebilmesi için gerekli olan öğrenme etkinliklerinin tamamı için harcanan süredir.

16. Çıraklık (Apprenticeship)

Srayla bir süre iş yerinde, bir süre eğitim kurumunda ya da eğitim merkezinde verilen uzun vadeli ve sistematik mesleki eğitimidir.

17. Dış Değerlendirme (External Evaluation)

Eğitim kurumları veya belgelendirme kuruluşlarının yeterliliğe ilişkin faaliyetlerinin bilgi, belge ve kanıtlar üzerinden, yerinde ziyareti de içerecek biçimde, incelenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanması faaliyetleridir.

18. Diploma (Diploma)

Yükseköğretim dâhil eğitim ve öğretim programlarından mezun olanlara bitirdikleri okul ve program türüne göre sorumlu kurum veya kuruluş tarafından düzenlenen derece ifade eden resmi belgedir.

19. Doğrulama (Validation)

Bir durum hakkında karar vermeye yardımcı olması ve bilgilerin güvenilirliğinin kanıtlanması için tasarlanan, etkinlik sağlanması ve iyileştirme yapılması amacıyla konu uzmanları tarafından gerçekleştirilen değerlendirme, iyileşme ve uygunluğa onay verme faaliyetleridir.

20. Düzenlenmiş Meslekler (Regulated Professions)

Erişimleri ve uygulanmaları, belirli yeterliliklere sahip olunmasına ilişkin yasal, düzenleyici ve idari hükümlere doğrudan veya dolaylı bağlı olan mesleki faaliyet veya faaliyetler grubudur.

21. E-Öğrenme (E-Learning)

İnternet/Intranet (yerel ağ) ya da bir bilgisayar ağı üzerinden, bireyin kendi kendine öğrenmesi ile gerçekleşen, bilgiye ulaşmada zaman, mekân sınırı tanımayan, eşzamanlı ya da eşzamansız olarak diğer öğrenenler ve öğretenler ile iletişim kurulan, bilgisayar teknolojisinin sağladığı görsel ve işitsel tepkiler ile etkileşim kurulabilen, sosyo-ekonomik statü engellerini ortadan kaldıran öğrenmedir.

22. Eğitim Düzeyi (Educational Attainment)

Bireyin tamamladığı en üst seviye eğitim veya öğretimdir.

23. Eğitim Kurum/Kuruluşu (Education Institution)

Genel, meslekî ve teknik eğitim alanında diplomaya ulaştıran ortaöğretim kurumları ve yükseköğretim kurumları ile belge ve sertifika programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim öğretim kurum ve kuruluşudur.

24. Eğitim ve Öğretime Erişim (Access to Education and Training)

Eğitim kurumlarına veya programlarına kabul edilmeyi ya da katılmayı düzenleyen koşul, hal veya gerekliliklerdir. (yeterlilik, eğitim düzeyi, yetkinlikler veya iş tecrübesi vs. gibi).

25. Eğitim ve Öğretimde Kalite Güvencesi (Quality Assurance of Education and Training)

Eğitim ve öğretimin (programların içeriği, müfredat, öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi ve onaylanması vs.) paydaşların beklediği kalite gerekliliklerini karşılmasını temin etmek üzere gerçekleştirilen planlama, uygulama, değerlendirme, raporlama, kalite geliştirilmesi aşamalarını içeren faaliyetlerdir.

26. Eğitim Programı (Programme of Education)

Eğitim ve öğretim hedeflerine (bilgi, beceri ve/veya yetkinlik kazanmak) ulaşmak için uygulanan ve belirli bir süre içerisinde tutarlı bir sırayla düzenlenen faaliyet, içerik ve/veya yöntemler setidir.

27. Europass

Kişilerin yeterliliklerinin Avrupa'da açıkça ve kolayca anlaşılmasını sağlamak amacıyla oluşturulan sistemdir.

28. Gözden Geçirme (Review)

Dış değerlendirmeyi gerçekleştiren ihtisas birimlerinin veya kuruluşlarının dış değerlendirmeye yönelik faaliyetlerinin kalite değerlendirme ilkeleri ışığında etkinlik, tecrübe aktarımı ve güvenilirlik sağlamak amacıyla belirli periyotlarda incelenmesi ve değerlendirilmesidir.

29. Hareketlilik (Mobility)

Bireyin yeni mesleki ortamlara veya eğitim ortamlarına katılma ve uyum sağlama yeteneğidir.

30. Hayat Boyu Öğrenme (Lifelong Learning)

Kişinin yaşamı boyunca, gönüllü ve özgüdü temelinde kişisel veya meslekî nedenlerle bilgi, beceri ve yetkinliğin geliştirilmesi ile kişisel gelişim, rekabetçilik ve istihdam edilebilirliğin artırılmasını hedefleyerek sosyal dışlanmanın azalmasını ve aktif yurttaşlığın artırılmasını sağlamak amacıyla katıldığı örgün, yaygın ve serbest öğrenme etkinlikleri ile bu etkinlikler sonucu elde edilen kazanımların belgelendirilmesi faaliyetlerini kapsar. Hayat boyunca gerçekleştirilen, kişisel, sosyal ve/veya mesleki nedenlerle bilgi, teknik bilgi, beceri, yetkinlik ve/veya yeterliliklerle sonuçlanan bütün öğrenme faaliyetleridir.

31. Hayat Boyu Öğrenme için Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi-AYÇ (European Qualifications Framework for Lifelong Learning-EQF)

Ulusal, uluslararası ve sektörel düzeylerde geliştirilen yeterlilik sistemlerindeki yeterlilik seviyelerinin açıklanmasına ve karşılaştırılmasına yönelik referans aracıdır. AYÇ'nin temel bileşenleri, öğrenme kazanımları (bilgi, beceri ve/veya yetkinlikler) açısından ifade edilen sekiz referans seviyesi ile gönüllü işbirliğine yönelik mekanizmalar ve ilkelerdir.

32. Hesap Verebilirlik (Accountability)

Bir faaliyetin kabul görmüş kurallar ve standartlara uygun olarak gerçekleştirildiğinin gösterilmesine ve performans sonuçlarının şart koşulan kurallar ve/veya planlara göre adil olarak, doğru şekilde raporlanmasına ilişkin yükümlülüktür.

33. İstihdam Edilebilirlik (Employability)

Bireylerin istihdama doğru ilerlemesini veya istihdama girmesini, istihdamda kalmasını ve kariyeri boyunca ilerleme kaydetmesini sağlayan etmenler bütünüdür.

34. İş (Job)

Bireyin bir işveren için veya kendi hesabına çalışırken sergilediği veya sergilenmesi beklenen görev ve işlem setidir.

35. İşbaşında Öğrenme (Work-Based Learning)

İş yerinde (dönüşümlü eğitim gibi) veya bir mesleki eğitim kuruluşu dâhilinde, mesleki bir bağlamda görev yapma ve bu görevleri irdeleme aracılığıyla gerçekleşen öğrenme biçimidir.

36. Kalite Göstergesi (Quality Indicator)

Kalite performansını muhakeme etmek ve değerlendirmek üzere kullanılan, resmi olarak tanınmış rakam(lar) veya oran(lar)dır.

37. Kalite Güvencesi (Quality Assurance)

Yeterliliklerin belirlenen kalite standart ve ölçütlerini karşılmasını sağlayan planlama, uygulama, değerlendirme, raporlama ve kalite iyileştirme faaliyetleridir.

38. Kalite Güvence Belgesi (Quality Assurance Paper)

Kalite güvence sistemini açıklamak ve sistemin işletilmesinde esas alınacak zorunlu rehberleri tanımlamak amacıyla sorumlu kurumlar tarafından hazırlanan dokümanlardır.

39. Kalite Güvence Ölçütü (Quality Assurance Criterion)

Yeterliliklerden sorumlu kurumların, kurmak ve işletmekle yükümlü oldukları kalite güvence sistemini değerlendirmek, analiz etmek veya karşılaştırmak için kullanılan ilke veya referans ögesidir.

40. Kredi (Credit)

Tutarlı öğrenme kazanımları setinden oluşan yeterlilik biriminin, kabul edilmiş ölçütlere göre yetkili kurum tarafından değerlendirildiği ve doğrulandığının teyididir.

41. Kredi Değeri (Credit Point)

Öğrenme kazanımlarına dayalı öğrenen çalışma yükünün sayısal olarak ifade edilmesidir.

42. Kredi Biriktirme (Credit Accumulation)

Öğrenenlerin belirli bir program dâhilinde ve belirli bir tarihte elde ettikleri öğrenme kazanımlarını kayıt altına alabilecekleri ve bunların daha sonraki bir tarihte başka bir program/ yeterlilik için geçerli kılınmasını sağlayabilecekleri süreçlerdir.

43. Kredi Sistemleri (Credit Systems)

Kredilerin tanınmasını kolaylaştırmak için kullanılan şeffaflık aracıdır. Bu sistemler, denklik, muafiyet, biriktirilen ve taşınan birimler/modüllerin yanı sıra sağlayıcılar için ilerleme yollarını bireyselleştirme bağımsızlığı ve yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanmasını da içerebilir.

44. Kredi Transferi (Credit Transfer)

Bireyin bir öğrenme ortamında biriktirdiği kredilerin değerlendirilmesi ve tanınmasına imkân veren süreçtir.

45. Meslek (Occupation)

Temel görev ve işlemleri büyük benzerlik gösteren işler setidir.

46. Mesleki Eğitim ve Öğretim (Vocational Education and Training)

Bireyleri, belirli mesleklerin ya da daha genelde işgücü piyasasının gerektirdiği bilgi, teknik bilgi, beceri ve/veya yetkinliklerle donatmayı amaçlayan eğitim ve öğretimidir.

47. Mesleki Eğitim ve Öğretim için Avrupa Kredi Sistemi (European Credit System for Vocational Education and Training-ECVET)

Bireylerin öğrenme kazanımlarının bir mesleki yeterlilik kazanmak üzere aktarılması, tanınması ve uygun olduğu hallerde biriktirilmesine yönelik teknik çerçevedir.

48. Mesleki Eğitim ve Öğretimde Avrupa Kalite Güvencesi (European Quality Assurance in Vocational Education and Training-EQAVET)

Avrupa Birliği üye devletlerine ve sürece katılan ülkelere, kendi mesleki eğitim ve öğretim sistemlerini geliştirmeleri, iyileştirmeleri, yönlendirmeleri ve değerlendirmelerinde yardımcı olmaya yönelik referans çerçevesidir.

49. Mikro Yeterlilik (Micro-credential)

Kısa bir kurs ya da eğitim modülünün tamamlanmasının ardından ölçme ve değerlendirme süreci sonunda düzenlenen, görece küçük hacimli yeterliliklerdir.

50. Müfredat (Curriculum)

Öğrenme hedefleri, içeriği, yöntemleri (değerlendirme dâhil) ve materyalleri ile öğretmen veya eğiticilerin yetiştirilmesine yönelik düzenlemeleri içeren, bir eğitim veya öğretim eylemini tasarlamak, düzenlemek ve planlamak üzere uygulanan faaliyet envanteridir.

51. Öğrenme (Learning)

Bireyin bilgileri, fikirleri ve değerleri özümseyerek bilgi, teknik bilgi, beceri ve/veya yetkinlikler kazandığı süreçtir. Öğrenme, kişisel düşünme, yeniden yapılandırma ve sosyal etkileşim aracılığıyla gerçekleşir. Öğrenme örgün, yaygın veya serbest bağlamlarda gerçekleşebilir.

52. Öğrenen (Learner)

Örgün ve yaygın eğitimde, işbaşı veya serbest öğrenme ortamlarında bir eğitici eşliğinde veya yalnız olarak bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirmeye devam eden bireydir.

53. Öğrenme İçeriği (Learning Content)

Bireyin veya öğrenen grubunun öğrenme süreci boyunca öğrenmesi beklenen konular ve faaliyetlerdir.

54. Öğrenme Kazanımları (Learning Outcomes)

Herhangi bir öğrenme sürecinin tamamlanmasından sonra bireyin sahip olduğu bilgi, beceri ve yetkinliklerdir. Bir bireyin, örgün, yaygın veya serbest bir öğrenme sürecini tamamladıktan sonra elde ettiği ve/veya sergileyebildiği bilgi, beceri ve/veya yetkinlikler dizisidir.

55. Öğrenme Kazanımlarının Belgelendirilmesi (Certification of Learning Outcomes)

Bir bireyin elde ettiği bir dizi öğrenme kazanımının (bilgi, teknik bilgi, beceri ve/veya yetkinlik), yetkili kuruluş tarafından önceden tanımlanan standartlara dayalı olarak değerlendirildiğini ve onaylandığını resmi olarak tasdik eden bir diploma, sertifika veya belge düzenlenmesi sürecidir.

56. Öğrenme Kazanımlarının Değerlendirilmesi (Assessment of Learning Outcomes)

Bireyin bilgi, teknik bilgi, beceri ve/veya yetkinliklerinin önceden tanımlanmış kriterlere göre (öğrenme beklentileri, öğrenme kazanımlarının ölçülmesi gibi) değerlendirilmesi sürecidir. Değerlendirmenin ardından, genel olarak onaylama ve belgelendirme gerçekleştirilir.

57. Öğrenme Kazanımlarının Resmi Olarak Tanınması (Formal Recognition of Learning Outcomes)

Başarılımış öğrenme kazanımlarına ileri öğrenimler veya istihdam amacıyla yetkili kurum tarafından resmi statü kazandırılması sürecidir. Süreç, (i) yeterlilik (sertifika, diploma, unvan) düzenleme, (ii) yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanması, (iii) denklik, kredi veya muafiyet verilmesi yoluyla gerçekleştirilebilir.

58. Öğrenme Kazanımlarının Taşınabilirliği (Transferability of Learning Outcomes)

Bilgi, beceri ve yetkinliklerin yeni iş ve eğitim ortamlarında kullanılabilirlik ve/veya doğrulanabilirlik ve belgelendirilebilirlik derecesidir.

59. Örgün Eğitim (Formal Education)

Okul merkezli eğitim olup, ulusal eğitim sistemi içindeki tanımlı okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve üniversite eğitimini kapsayan; öğrenme amaçları, öğrenme zamanı ve öğrenme desteği yapılandırılmış durumda olan, öğrenen açısından tasarlanmış tanımlı ve sıralı eğitimidir.

60. Önceki Öğrenmelerin Tanınması (Recognition of Prior Learning)

Bireyin bir yeterliliğe hak kazanması veya bir eğitim programının bir kısmından muaf tutulması için daha önce örgün eğitim, yaygın eğitim ve serbest öğrenme yoluyla kazandığı kredilerin ve öğrenme kazanımlarının tanınması faaliyetleridir.

61. Ölçme ve Değerlendirme (Assessment and Evaluation)

Bireyin edindiği öğrenme kazanımlarının önceden belirlenmiş ölçütlere göre ölçülmesi ve değerlendirilmesi sürecidir.

62. Öz Değerlendirme (Self-Assessment)

Eğitim kurumları veya belgelendirme kuruluşlarının, faaliyet ve süreçlerini kendi bünyeleri içerisinde objektif olarak incelemesi, değerlendirmesi ve raporlamasıdır.

63. Özel Eğitim (Special Education)

Engelli veya en uygun ilerlemeyi engellediği bilinen birçok başka nedenden dolayı okulda başarısız olan çocukların özel ihtiyaçlarına yönelik olarak tasarlanmış eğitimsel faaliyet ve desteklerdir.

64. Program (Programme)

Amaç, kapsam ve nitelik yönünden bir bütün teşkil eden, birbirini tamamlayan veya birbirine yakın bilim veya sanat dallarından oluşan, eğitim ve öğretim, bilimsel araştırma ve uygulamaların yapıldığı ya da eğitim kurumlarında hayat boyu öğrenme kapsamında düzenlenen belgelendirmeye dayalı eğitim ve öğretim birimidir.

65. Portfolyo (Portfolio)

Doğrulamaya yönelik kanıtları dokümanle etmek için en sık kullanılan yöntemdir. Portfolyo, bireylerin kazanımlarına ilişkin kanıtların ortaya konulmasını sağlayan farklı araçlar kullanarak öznellik (sübjektiflik) riskini ortadan kaldırmayı hedefler ve üçüncü tarafların değerlendirmelerini de içerebilir.

66. Rehberlik ve Danışmanlık (Guidance and Counselling)

Bireylere eğitim, mesleki veya kişisel kararlarını almada ve bunları işgücü piyasasına girmeden önce ve girdikten sonra uygulamada yardımcı olmak için tasarlanmış faaliyetlerdir.

67. Serbest Öğrenme (Informal Learning)

Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında verilen eğitimle edinilmeyen bir amaç veya niyet olmaksızın kazanılan öğrenmeden, bilinçli ve niyetlenmiş öğrenmeye kadar deneyime dayalı her türlü öğrenmedir. İş, aile veya boş zamanla ilgili günlük faaliyetlerden doğan öğrenme türüdür. Bu tür öğrenme hedefleri, zamanı veya öğrenme ortamı açısından düzenli veya yapılandırılmış değildir. Çoğu durumda, serbest öğrenme öğrencinin bakış açısından istemsiz olarak gerçekleşir.

68. Seviye (Level)

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde bilgi, beceri ve yetkinliklerle tanımlanmış sekiz düzeyden her birisidir.

69. Seviye Tanımlayıcıları (Level Descriptors)

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'ndeki seviyelere ait bilgi, beceri ve yetkinlik tanımlarıdır.

70. Seviyelendirme (Levelling)

Bir yeterlilik ve/veya bir yeterlilik türünün ait olduğu ulusal yeterlilik çerçevesi seviyesini belirlenmesi faaliyetidir. Kapsamlı yeterlilik çerçevelerinde seviyelendirme, farklı yeterlilik türleri arasında karşılaştırılabilirliği sağlamak ve öğrenenlerin farklı öğrenme türleri arasında daha kolay hareket etmelerini kolaylaştırmak için gerekli mekanizmanın oluşmasını sağlar.

71. Sivil Toplum (Civil Society)

Toplumun, devlet ve iş gücü piyasası dışındaki 'üçüncü sektörü' olup, vatandaşlar ile kamu kurumları arasında arabulucu olarak işlev görebilecek kurum, grup ve birliklerdir.

72. Sorumlu Kurum (Responsible Body)

Eğitim ve öğretim sistemindeki yeterliliklerin belirlenmesi, tanımlanması ve sunulmasıyla ilgili yasal düzenlemeleri, işlemleri ve koordinasyonu yürüten kurum ve kuruluşlardır.

73. Sosyal Paydaş (Social Partner)

Sosyal diyalogun taraflarını oluşturan, işçi ve işveren sendikaları ile meslek kuruluşlarıdır.

74. Sürekli Eğitim ve Öğretim (Continuous Education and Training)

Temel eğitim ve öğretimden veya iş hayatına girişten sonra, bireylere;

- Bilgi ve/veya becerilerini geliştirmelerinde veya güncellemelerinde
- Kariyer değiştirmek veya eğitime dönmek üzere yeni beceriler geliştirmelerinde
- Kişisel veya mesleki gelişimlerine devam etmelerinde yardımcı olmayı amaçlayan eğitim ve öğretimdir.

75. Temel Eğitim ve Öğretim (Initial/Basic Education and Training)

Temel eğitim ve öğretim, öğrencilere iyi bir vatandaş olmak için temel bilgi, beceri, davranış ve tutumları kazandırmak ve ilgi, yetenek ve becerileri doğrultusunda yetiştirerek yaşama ve ileri öğrenime hazırlanmalarını amaçlayan eğitim kademesidir.

76. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (Turkish Qualifications Framework)

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan; ilk, orta ve yükseköğretim dâhil, meslekî, genel ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yollarıyla kazanılan tüm yeterlilik esaslarını gösteren ulusal yeterlilikler çerçevesidir.

77. Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı (Turkish Qualifications Database)

Tüm yeterliliklerin öğrenme kazanımı yaklaşımına uygun olarak tanımlandığı ve sınıflandırıldığı, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi ile uyumlu veri tabanıdır.

78. Ulusal Meslek Standardı (National Occupational Standard)

Bir mesleğin başarı ile icra edilebilmesi için, Meslekî Yeterlilik Kurumu tarafından kabul edilen, gerekli bilgi, beceri, tavır ve tutumların neler olduğunu gösteren asgari normlardır.

79. Ulusal Yeterlilik Sistemi (National Qualifications System)

Eğitim ve öğretimi işgücü piyasası ve sivil topluma bağlayan, öğrenmelerin tanınması ve diğer mekanizmalarla ilgili faaliyetlerin tüm boyutları anlamına gelmektedir. Ulusal yeterlilik sistemi; kalite güvencesi, değerlendirme ve yeterliliklerin belgelendirilmesine ilişkin kurumsal düzenleme ve süreçlerin geliştirilmesi ve uygulanmasını içermektedir. Ulusal yeterlilik sistemi pek çok alt sistemden oluşabilir ve ulusal yeterlilik çerçevesi içerebilir.

80. Ulusal Yeterlilik Çerçevesi (National Qualifications Framework)

Yeterliliklerin başarılı öğrenmelerin belirlenmiş seviyelerine yönelik düzenlenmiş bir dizi ölçüte göre sınıflandırılması için kullanılan, ulusal yeterlilik alt sistemlerini bütünleştirme ve koordine etmeyi, işgücü piyasası ile sivil toplum nazarında yeterliliklerin şeffaflığını ve kalitesini, yeterliliklere erişimi ve yeterlilikler arası ilerlemeyi artırmayı hedefleyen araçtır.

81. Uluslararası Yeterlilik (International Qualification)

Yasal olarak kurulmuş bir uluslararası kuruluş (birlik, örgüt, sektör veya şirket) tarafından veya uluslararası kuruluş adına bir ulusal kuruluş tarafından düzenlenen ve uluslararası kuruluş tarafından belirlenen ölçütlere göre değerlendirilen öğrenme kazanımlarını içeren yeterliliklerdir.

82. Uzaktan Eğitim (Distance Education)

Kitap, radyo, TV, telefon, yazışma, bilgisayar veya video gibi iletişim araçlarıyla uzaktan aktarılan eğitim ve öğretimdir.

83. Yaygın Eğitim (Non-formal Education)

Tanımlı ve sıralı eğitim sistemi içinde yer almayan, okulda veya okul dışında kazanılabilen herhangi bir örgütlü ve sürekli öğrenme etkinliği niteliğinde olan, sertifika ile sonuçlanan, öğretim kurumlarının hem içinde hem de dışında yer alabilen ve her yaş grubuna hitap edebilen; öğrenen bakımından tasarlanmış, amacı, zamanı ve desteği yapılandırılmış olan, bireysel becerilerin geliştirilmesini kuvvetlendiren, esas olarak örgün eğitim sistemindeki açıkları kapatma işlevi gören eğitimdir.

84. Yaygın Öğrenme (Non-formal Learning)

Doğrudan öğrenme olarak belirtilmemiş olmakta birlikte (öğrenme hedefleri, öğrenme zamanı veya öğrenme vasıtası açısından) planlanan faaliyetler arasına yerleştirilmiş öğrenmedir. Yaygın öğrenme, öğrenicinin bakış açısından istemli olarak gerçekleştirilir.

85. Yaygın ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulanması (Validation of Non Formal and Informal Learnings)

Bireyin yaygın ve serbest öğrenme ortamlarında edindiği öğrenme kazanımlarının uygun ölçütlere göre değerlendirildiğinin yetkili kurum tarafından onaylanması sürecidir. Dört farklı aşamadan oluşur: bireyin belirli deneyimlerini diyalog yoluyla tanımlama, bireyin deneyimlerini görünür kılmak için dokümantasyon, bu deneyimleri resmi olarak değerlendirme, bireyi bir yeterliliğin tamamı veya bir kısmına ulaştıracak şekilde değerlendirme sonuçlarını belgelendirme.

86. Yeterlilik (Qualification)

Sorumlu kurum tarafından bireyin öğrenme kazanımlarını belirli ölçütlere göre edindiğinin bir değerlendirme ve geçerlilik kazandırma sürecinin sonunda tanınması halinde elde edilen resmi belgedir (diploma, sertifika, belge vb.).

87. Yeterlilik Birimi (Unit of Qualification)

Bir yeterliliğin tutarlı bir bölümünü oluşturan bilgi, beceri ve/veya yetkinlikler dizisidir. Yeterliliğin değerlendirilebilen, onaylanabilen, belgelendirilebilen ve taşınabilen en küçük parçasıdır.

88. Yeterlilik Formu (Qualification Form)

Yeterliliğe ilişkin amaç, öğrenme kazanımları, seviye, ölçme ve değerlendirme yöntemleri, giriş ve başarıma şartları, ilerleme yolları gibi temel bilgilerin tanımlandığı dokümandır.

89. Yeterlilik Seviyesi (Level of Qualification)

Bir yeterlilik sisteminde veya yeterlilik çerçevesinde tanınan düzeydir. Yeterlilik seviyesi genellikle bir yeterlilik sistemindeki standartlara göre veya bir yeterlilik çerçevesindeki seviye tanımlayıcılara göre belirlenmektedir.

90. Yeterlilik Türü (Qualification Type)

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nin aynı seviyesinde yer alan ve işlevleri, öğrenme kazanımları, kredi değerleri veya yönelimleri açısından benzerlik gösteren yeterliliklerin sınıflandırıldığı yeterlilik gruplarıdır.

91. Yeterlilik Türü Belirleyicisi (Qualification Type Specification)

Her bir yeterlilik türü içerisinde yer alan yeterliliklere özgü ortak özelliklerin tanımlandığı dokümanlardır.

92. Yeterliliklerin Karşılıklı Tanınması (Mutual Recognition of Qualifications)

Bir veya daha fazla sayıda ülke veya kuruluş içinde (veya tarafından) belgelendirilmiş yeterliliklerin (diploma, sertifika, belge) bir veya daha fazla sayıda başka ülke veya kuruluş tarafından tanınmasıdır.

93. Yeterliliklerin Karşılaştırılabilirliği (Comparability of Qualifications)

Yeterliliklerin (diploma, sertifika, belge) seviye ve içerikleri arasında sektörel, bölgesel, ulusal veya uluslararası düzeyde eşdeğerlik oluşturmanın ne ölçüde mümkün olduğudur.

94. Yeterliliklerin Şeffaflığı (Transparency of Qualifications)

Yeterliliklerin içeriğinin ve işgücü piyasası ile eğitim ve öğretimdeki değerinin (sektörel, bölgesel, ulusal veya uluslararası) görünürlük ve açıklık derecesidir.

95. Yetişkin Eğitimi (Adult Learning)

Temel eğitim ve öğretimden sonra mesleki ve/veya kişisel amaçlarla yetişkinlere sağlanan genel veya mesleki eğitimidir.

96. Yetkinlik (Competence)

Bilgi ve becerilerin bir çalışma veya öğrenme ortamında sorumluluk olarak ve/veya özerk çalışma göstererek kullanılması, öğrenme gereksinimlerinin belirlenmesi ve karşılanması, toplumsal ve etik meselelerin ve sorumlulukların dikkate alınmasıdır.

97. Yeterlilikler Veri Tabanı (Qualifications Database)

Yeterliliklerin görünürlüğünü artırmak, son kullanıcılara ulaştırılmasını sağlamak, farklı tür yeterlilikleri birbirleriyle ilişkilendirmek, karşılaştırmak ve yeterlilikleri düzenli olarak gözden geçirebilmek için yeterliliklerin sistematik bir şekilde bir araya getirildiği internet tabanlı portaldır.

98. Yönelim (Orientation)

Yeterliliklerin ilişkili oldukları öğrenme süreçlerinin genel, mesleki veya akademik nitelikleridir.

99. Yükseköğretimde Avrupa Kalite Güvence Birliği (European Association for Quality Assurance in Higher Education-ENQA)

Yükseköğretimin kalite güvencesindeki bilgi, tecrübe ve iyi uygulama örneklerinin, Avrupa kalite güvencesi kuruluşlarına, kamu makamlarına ve yükseköğretim kurumlarına yaygınlaştırılması konusunda çalışmalar yürüten sivil toplum kuruluşudur.

100. Zorunlu Eğitim (Compulsory Education)

Zorunlu okullaşmanın asgari yasal standartları ve süresidir.

T.C.
MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU

1420. Sokak No: 12, Balgat, 06520 Çankaya / Ankara

Tel: +90 (312) 458 20 00 - 09

www.myk.gov.tr

www.tyc.gov.tr

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

